

speha svih dosadašnjih i nemogućnosti svih budućih spekulativno-dogmatičkih pokušaja teodiceje primereniji konkretnom iskustvu uma od Hegelovih rešenja problema teodiceje na kraju njegove »Filozofije povesti« (11,569), njegove »Filozofije religije« (15,100), njegove »Povesti filozofije« (19,104,684).

Ovim samo nagoveštene povodne uslovljenosti Hegelove estetike možda čine razumljivim – a ovdje više nije bilo nameravano – zašto dosad zbog same Hegelove estetike, pored mnogih drugih razloga, nije bilo nastavljanja pozitivne diskusije duhovnih i povodnih iskustava koje je formulisao Hegel. Možda je ipak danas, kad je s jedne strane manifestna granica filozofije umetnosti posle Hegela i kad s druge strane postaje vidljivo još nepojmljeno bogatstvo iskustava u Hegelovoj estetici, veoma smisljena neka ponovna disusija ove estetike za neophodni filozofski razgovor o problemu umetnosti. Ove primedbe htele bi da isporuče samo prilog tome razgovoru.

Preveo Relja Dražić

Izvor: Philosophisches Jahrbuch 73. Jahrgang München 1965/66

BELEŠKE

- 1 Rasprava je tisk referata koji je održan na poziv mog profesora prof. dr. J. Rittera, 4.1.1965, pred radnim krugom »filozofija« fondacije Fritz-Thyssen u Frankfurtu na Majni, a koji će se u proširenom obimu pojaviti u jednom nizu tekstova u izdanju ove fondacije. Citati s prostim brojem sveake i strane odnose se na: Hegel, Samtliche Werke, Jublarno izdanje u dvadeset svezaka (Glockner), Stuttgart 1927. Citati s prostim brojem strane na »Estetiku« (Bassenge), Ost-Berlin 1955.
- 2 Jenenser Realphilosophie (Hoffmeister), II, predavanja iz 1805–06, Leipzig 1931, 265.
- 3 Dokumente zu Hegels Entwicklung (Hoffmeister), Stuttgart 1936, 337.
- 4 Grundlinien der Philosophie des Rechts (Hoffmeister), Hamburg 1955, 14.
- 5 Vorlesungen über die Philosophie der Religion (Lasson) Teil 1–3, Leipzig 1925–1930, Teil 3, 1, 46.
- 6 Phanomenologie des Geistes (Hoffmeister), Hamburg 1952, 527.
- 7 Glauben und Wissen (nepromenjeno preštampano iz: Erste Druckschriften (Lasson) 1926, Leipzig Hamburg 1962,3.
- 8 Beiträge zur leichtern Uebersicht des Zustandes der Philosophie beim Anfange des 19. Jahrhunderts, izd. C. L. Reinhold, prvi svezak, Hamburg 1801, s. VI.

stablo je sasvim skraćeno

bora milić

NAJLJUPKIJE

Rasejavanje polena.
Možemo ih naći i u šumi.
Stoka ih ne jede.
Profil daje otpornost biljkama.
Sunčeva energija se pretvara u hemijsku.
Listovi moraju biti tako postavljeni.
Tako svetlost stiže i do najudaljenijih krajeva.

Stoka ih ne jede.
Amin.
Listovi moraju tako postavljeni.
Možemo ih naći i u šumi.

STABLO JE SASVIM SKRAĆENO

Izazov za istraživače.
Muzika.
Još bolje uživanje svetlosti.
Za list ljutiće, kažemo da je prstasto složen.
Živi u senci drveća.
Uspeva da se uzdigne.

POLJSKI MIŠEVI NEDALEKO OD BESKRAJA

Ponekad se pitamo da li zelenilo ima neku (Još) šansu.
(Naći će se nešto za doručak.)
Zaista nije nekakvo junaštvo ubiti sovu preko dana.
Kola su zamenila krupniju stoku.
Prvo što ugledaš kada otvoriš prozor, to su – kola.
Veća ili manja. Raznih boja i izgleda.
Ako još dodamo kupastl kljun, onda se sove ne treba bojati.

dve pesme

svetlana gajinov

portret, sa sviralom

ovo je moj portret. sa glavom. i sen
prilike iza leđa koja nailazi. kroz
mrak bodeža
prekoračiti ogromne visine u boga
tim naborima, bleđa. ubiti, svo to
meso. ružičasto, u butinu. u smrt joj
u um kao hrast koji opčinjava. igrom
linija
ukrotiteljke zmijs, vetrova
možda ako poprimim oblik. daždeva
što daždi
krilatog stvora slede kružno sa gore
galada koji potiče kao udeo
od mrtve prirode zadavljenih u staklu
pre mene. dok daždi daždi
budući
voda je to. sa one strane po
sečenih stabala. mirisa
neodređeno plovno. i trske.
kao svirale

prozorska. noć i svetiljka

predao kao povod. prostor kao ishodište
bivša da. ali ne i započeta svetlost. ne
skulptura, koju treba opipati, liznuti i
onjušiti. ne mramor. nema težine nema za
umlja. ukida sebe i telo. nosi. bez leve
ruke. umesto crne, crvenu. svetiljku

ukoliko uhvati kompoziciju nadiruće vo
de. tri različita stanja tačke. koja raste
može i može da se raspadne. u kvadrat u
ništa u tri naredne. . .

1 kvadrat je početak strasti. za raspadanjem
2 ništa kroz samogovor stoji u sebi. i
3 kao broj bilo čega. tri brojna stanja
mirovanja. ili stanja prividnog hoda

samo treba svet proreći malo. iznutra
kao narednu smrt. i kao želju. dragi, golo
guzi kamene. spasi se ovdje od zemlje. idi
ka zemlji. pretvori sve u čestice. u plju-
vačku. prhni iz tog postanja. u vitičasto deblo

dobar dan

želidrag nikčević

ROĐAKA

Ta žena
nešto je progutala
i šta sad
da započne
Suvišna noga
koju usplahireno
prečutkuje
sasvim je očigledna
Ta žena
je oprezna
Ima neko lukavo ime
Umreće

DOBAR DAN

Čiča se blago poguri
unese se u lice zabezeknutim
ženama (pevne im čadavu dušu)
Posle one rode mnogo
dece Ali
čiča više nikad ne kaže
dobar dan
Od toga žene postanu
dekoncentrisane
i prosto se kuvaju